

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 30. listopadu 2009 č. 1448

Stanovisko

vlády k návrhu ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 952)

Vláda na jednání své schůze dne 30. listopadu 2009 projednala a posoudila návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů (sněmovní tisk č. 952) a vyjádřila s tímto návrhem **nesouhlas** z dále uvedených důvodů.

1. Vláda v první řadě konstatuje, že každé změně Ústavy České republiky, která je základním zákonem státu, by měla předcházet podrobná analýza a též široká politická a odborná diskuse, a Ústava by naopak neměla být měněna nahodile, podle momentální politické situace či ve vazbě na jednotlivé skutečnosti. Tomuto požadavku na stabilitu Ústavy, která navíc v oblasti mezinárodních pravomocí prezidenta republiky vychází z dlouhodobé ústavní tradice od roku 1918, podle názoru vlády předložený návrh ústavního zákona neodpovídá.

2. Vláda se dále obecně domnívá, a to v souladu s interpretací podanou Ústavním soudem v jeho druhém nálezu k Lisabonské smlouvě, sp. zn. Pl. ÚS 29/09, vyhlášeném pod č. 387/2009 Sb., že je povinností všech ústavních orgánů - prezidenta republiky nevyjímaje - realizovat jejich pravomoc v přiměřených lhůtách, které odpovídají okolnostem daného případu, a to bez jakýchkoliv nedůvodných průtahů, aniž by v textu Ústavy musela být dána přesně vymezená procesní lhůta. Případné výslovné stanovení konkrétně vymezené lhůty pouze pro realizaci určitého úkonu může naopak vést k problémům s aplikací jiných pravomocí ústavních orgánů, pro které žádná lhůta výslovně stanovena není.

3. Předložený návrh ústavního zákona sice zavádí lhůtu, během níž by byl prezident republiky povinen ratifikovat mezinárodní smlouvu, přičemž při nedodržení této lhůty má pravomoc ratifikovat smlouvu přímo z Ústavy přejít na předsedu vlády; vláda však upozorňuje, že v takovém případě není v návrhu obsažena žádná obdobná lhůta ve vztahu k ratifikaci smlouvy předsedou vlády. Z tohoto pohledu považuje vláda návrh za nevyvážený, čímž se ve svém důsledku může celý návrh zcela minout zamýšleným účinkem.

4. Podle přesvědčení vlády je navíc pojetí třicetidenní lhůty, během níž by prezident republiky byl povinen mezinárodní smlouvu ratifikovat, v předloženém návrhu ústavního zákona nepřesné. Uvedenou lhůtu totiž nelze počítat od okamžiku schválení mezinárodní smlouvy, neboť Ústava takový pojem nezná a podle mezinárodního smluvního práva a Vídeňské úmluvy o smluvním právu (vyhlášená pod č. 15/1988 Sb.) se schválením mezinárodní smlouvy tradičně rozumí mezinárodní úkon, jímž stát projevuje na mezinárodním poli svůj souhlas s tím, že bude vázán smlouvou, tj. obdoba ratifikace; případná lhůta k ratifikaci mezinárodní smlouvy by musela být počítána například od okamžiku, kdy k ratifikaci této smlouvy vyslovil souhlas Parlament. Zejména u složitých smluvních textů se pak třicetidenní lhůta může jevit jako neúměrně krátká, a to například i s ohledem na právo názorové menšiny poslanců nebo senátorů efektivně uplatnit jejich právo před Ústavním soudem, s cílem vyloučit pochybnosti o ústavnosti sjednané mezinárodní smlouvy.

5. Předložený návrh ústavního zákona vykazuje rovněž některé další formální nedostatky, jako je nerespektování terminologie Ústavy, například pokud jde o nedůsledné používání ústavního pojmu „prezident republiky“.